

OBČA GEOGRAFIJA

1. Opiši različne oblike gibanja Zemlje in njihove posledice.
2. Pojasni pojme geografska širina in dolžina ter razloži, kako ju merimo (s pomočjo zemljevida).
3. Opiši razliko v delovanju notranjih in zunanjih sil, ki oblikujejo zemeljsko površje.
4. Opiši notranjo zgradbo Zemlje.
5. V čem se razlikujeta granitna in bazaltna plast.
6. Zakaj je plašč v tekočem stanju, čeprav je gostejši od trdne litosfere.
7. Opiši posledice premikanja litosferskih plošč.
8. Kakšno teorijo je postavil Alfred Wegener, opiši jo.
9. Zakaj prihaja do vulkanizma na območjih približevanja litosferskih plošč.
10. Ali so po tvoje za turiste zanimivejša tektonsko aktivna ali tektonsko neaktivna območja, utemelji svoj odgovor.
11. Kaj je orogeneza, katere poznamo.
12. Kaj so antiklinale in kaj sinklinale.
13. Naštej nekaj starih grudastih gorstev in razloži njihov nastanek.
14. Naštej nekaj mladonagubanih gorstev in razloži njihov nastanek.
15. Pojasni kako bi prepoznal v neznanem svetu razliko med grudastim in mladonagubanim gorstvom.
16. Med kakšna gorstva uvrščamo slovenske gore.
17. Kaj je vulkanizem.
18. Opiši kako delujejo vulkani.
19. Kakšna je razlika med magmo in lavo.
20. Kaj je kaldera.
21. Katere oblike vulkanov poznamo.
22. Naštej pojave, ki spremljajo vulkanizem.
23. Naštej pozitivne in negativne posledice vulkanskih izbruhov.
24. Kaj so potresi, opiši nastanek.
25. Pojasni pojme: seizmologija, seizmolog in seizmograf.
26. Kateri dve lestvici za merjenje potresov poznamo.
27. Kako se lahko zavarujemo pred potresi.
28. Zakaj je na Japonskem tudi ob zelo hudih potresih relativno zelo malo žrtev v primerjavi s potresi v Indiji.
29. Naštej geološke dobe in jih opiši.
30. Razloži razliko med karbonatnimi in silikatnimi kamninami ter neprepustnimi in prepustnimi.
31. Opiši vrste kamnin po nastanku.
32. Zakaj najdemo globočnine tudi na površju.
33. Razloži pojma: preperevanje in preperina.
34. Katere vrste preperevanja poznamo, za vsako vrsto napiši kaj se pri njej s kamninami dogaja.
35. V čem se eksogeni procesi ločijo od endogenih.
36. Od česa so odvisni učinki sončnega sevanja na površju.
37. Razloži pojme in razlike med njimi: denudacija, ploskovno odnašanje, erozija in akumulacija.

38. Opiši preoblikovalne procese na površju (kako nastanejo melišča, kdaj govorimo o podorih, kaj se dogaja pri počasnem drsenju tal in zemeljskih plazovih, kaj so usadi in kaj je soliflukcija).
39. Kaj je erozija prsti (pojasni besedo badland).
40. Naštej in opiši tri faze rečnega delovanja.
41. Opiši razvoj rečnega reliefa v zgornjem, srednjem in spodnjem toku reke (razloži pojme: soteska, vintgar, korito, kanjon, brzica, slap, rečni okljuk, stržen, naplavna ravnica, dolina z ravnim dnom, vršaj, rečna terasa, ježa, rečni rokav, rečni otok, mrtvica, delta, protipoplavni nasip in izgonska struga).
42. Razloži pojma: prodorna dolina in vadi.
43. Pomen rečnega reliefa za človeka.
44. Opiši nastanek ledenikov, katera dva osnovna tipa poledenitev poznamo.
45. Kako deluje ledeniška erozija in kako ledeniška akumulacija.
46. Razloži pojme: čelo ledenika, krnica, ledeniška (koritasta) dolina, ozek gorski graben, priostreni vrh, obvisela dolina, ledeniški prag, fjord, ledeniška grbina, morena, ledeniško jezero in eratska skala (balvan).
47. Kdaj govorimo o fluvioiglacialnem delovanju, naštej razlike med rečnim in ledeniškim delovanjem.
48. Pomen ledeniškega reliefa za človeka.
49. Razloži nastanek kraškega površja in opiši dejavnike, ki vplivajo na nastanek krasa (kaj je korozija).
50. Razloži razliko med besedama Kras in kras.
51. Naštej površinske kraške pojave in jih opiši.
52. Naštej največja kraška polja v Sloveniji in opiši njihove značilnosti.
53. Naštej podzemeljske kraške pojave in jih opiši.
54. Kakšne vrste krasa poznamo.
55. Pomen krasa za človeka.
56. Kako in kje veter preoblikuje površje.
57. Kje in kako nastajajo puščave, naštej in opiši vrste puščav, kaj je dezertifikacija.
58. Pojasni pojme: vetrna erozija, deflacija, korazija, vetrna akumulacija (opiši kaj se dogaja pri teh procesih in kaj nastane).
59. Kje in zakaj je nastala puhlica.
60. V čem se delovanje vetra najbolj razlikuje od delovanja tekočih voda ali ledenikov.
61. Opiši morsko erozijo (abrazijo) in akumulacijo, navedi vzrok njenega nastanka.
62. Razloži pojme: rt, zaliv, žal, zemeljska kosa, laguna in obalna sipina.
63. Kaj so klifi in kako nastanejo.
64. Naštej vse tipe obal (tri izmed njih opiši).
65. Pomen obalnega reliefa za človeka.
66. Kaj sestavlja atmosfero.
67. S pomočjo vzrokov in posledic pojasni pojav ozonske luknje.
68. Naštej podnebne elemente.
69. Naštej podnebne dejavnike in tri med njimi opiši.
70. Pojasni razliko med kratkovalovnim in dolgovalovnim sevanjem in njunimi učinki.
71. Zakaj temperature ne smemo meriti na soncu.
72. Razloži pojme: vremenska hišica, termometer, izoterm, temperaturna amplituda, skrajna temperatura in povprečna temperatura.

73. Kaj je temperaturna inverzija (nastanek, učinki,...)
74. Opiši vzroke in posledice učinka »tople grede«.
75. Opiši kaj se dogaja z vlago v zraku (pojasni pojma: kondenzacija in evaporacija).
76. Razloži pojme: absolutna, maksimalna in relativna vlaga.
77. Pojasni adiabatno ohlajanje in segrevanje zraka.
78. Naštej vrste padavin in opiši njihov nastanek.
79. Opiši padavinske režime v Sloveniji.
80. Kaj je izohieta.
81. Kaj je zračni tlak in kaj je izobara.
82. Zakaj in kako nastanejo vetrovi.
83. Kateri vetrovi so značilni za krajevno kroženje zraka, kako nastanejo.
84. Opiši kroženje zraka med ekvatorjem in severnim povratnikom.
85. Opiši kroženje zraka med severnim povratnikom in severnim tečajnikom.
86. Primerjaj značilnosti burje in juga (kje, kdaj in zakaj pihata, smer, posledice...).
87. Opiši kje, kako in zakaj pihajo monsun.
88. Opiši razliko med cikloni in anticikloni ter navedi vremenotvorna središča, kjer nastanejo.
89. Kako delujejo potujoči cikloni (pojasni pojme: hladna in topla fronta ter okluzija, kdaj govorimo o družini ciklonov).
90. Kaj so tropski cikloni, v čem se razlikujejo od ciklonov zmernih geografskih širin.
91. Pojasni razliko med toplotnimi pasovi in podnebnimi tipi.
92. Opiši podnebja v tropskem pasu in navedi območja, kjer se posamezni tipi pojavljajo.
93. Opiši podnebja v subtropskem pasu in navedi območja, kjer se posamezni tipi pojavljajo.
94. Opiši podnebja v zmerno-toplem pasu in navedi območja, kjer se posamezni tipi pojavljajo.
95. Opiši podnebja v subpolarnem pasu in navedi območja, kjer se posamezni tipi pojavljajo.
96. Opiši podnebja v polarnem pasu in navedi območja, kjer se posamezni tipi pojavljajo.
97. Opiši razlike med oceanskim in celinskim podnebjem ter navedi območja s tema dvema tipoma podnebja.
98. Opiši nastanek prsti in navedi dejavnike, ki vplivajo nanj (pedogenetske dejavnike).
99. Opiši sestavo prsti in funkcije posameznih sestavin.
100. Opiši razlike med conalnimi, aconalnimi in intraconalnimi prstmi ter jih nekaj naštej.
101. Pojasni vpliv človeka na prst (razloži pojem: degradacija prsti).
102. Na kratko opiši podnebje, prsti in rastje v območjih s sredozemskim podnebjem.
103. Na kratko opiši podnebje, prsti in rastje v območjih s savanskim podnebjem.
104. Na kratko opiši podnebje, prsti in rastje v območjih s subpolarnim podnebjem.
105. Na kratko opiši podnebje, prsti in rastje v območjih z ekvatorialnim podnebjem.

106. Na kratko opiši podnebje, prsti in rastje v območjih z zmerno hladnim (borealnim) podnebjem.
107. Kateri dejavniki okolja vplivajo na rastlinstvo.
108. Kaj so kserofiti, higrofiti in mezofiti.
109. Kaj je naravno in kaj kulturno rastlinstvo.
110. Pojasni vplive človeka na rastlinstvo.
111. Opiši kroženje vode v naravi in njegov pomen.
112. Kako delimo svetovno morje (naštej oceane, napiši primer za robno in sredozemsko morje, za morsko ožino in prekop).
113. Pojasni od česa so odvisne najpomembnejše lastnosti morske vode.
114. Kaj je izohalina.
115. Pojasni pojav plimovanje ali bibavica.
116. Kaj so morski tokovi in kako delujejo, naštej vsaj pet morskih tokov.
117. Razloži pojma: cunami in el niño.
118. Pomen svetovnega morja za človeka.
119. Razloži pojme: potok, reka, rečni sistem ali rečje, porečje, povirje, razvodje, razvodnica in povodje.
119. Pojasni pojem rečni režim in opiši nekaj najpogostejših režimov (kakšne režime imata slovenski reki Sava in Kolpa in kakšnega ima Donava).
120. Pomen tekočih voda za človeka.
121. Kako delimo podzemeljske vode.
122. Opiši kaj se dogaja z gladino podtalnice.
123. Pomen in onesnaževanje podtalnice.
124. Kako delimo jezera, podaj primere.
125. Pomen jezer za človeka, pojasni okoljske probleme (zasipavanje).
126. Kaj so mokrišča in kako jih delimo.
127. Kaj meniš, v kakšnih državah je začel človek ustvarjati razmere za ponoven nastanek močvirij in zakaj.
128. Pojasni pojme nataliteta, mortaliteta in naravni prirastek in opiši razlike v naravnem gibanju prebivalstva med razvitimi in nerazvitimi državami.
129. Razloži pojem demografska eksplozija in vzroke zanjo po teoriji demografskega prehoda.
130. Opiši faze demografskega prehoda.
131. Opiši vzroke za selitve prebivalstva (po svetu in v Sloveniji).
132. Opiši vrste selitev prebivalstva.
133. Za katere države je »beg možganov« pozitiven, za katere pa negativen pojav, zakaj.
134. Opiši posledice selitev in naštej tipe demografskih območij.
135. Na konkretnem primeru (vasi, mesta, države...) pojasni, kako je starostna sestava prebivalstva odvisna od natalitete (rodnosti) in kako od selitev prebivalstva.
136. Pojasni, kako se je zaradi selitev spreminjala rasna sestava prebivalstva (kdo so mestici, mulati in zambi).
137. Kaj so starostne piramide in kaj z njimi prikazujemo.
138. Razloži, kako se spreminja ekonomska struktura prebivalstva z gospodarskim razvojem.
139. Kaj uvrščamo pod aktivno in kaj pod neaktivno prebivalstvo.
140. Kakšna je verska sestava prebivalstva po svetu in v Sloveniji.
141. Pojasni pojme: narod, narodnost, državljanstvo in narodna manjšina.
142. Kaj so naselja in kako jih delimo.

143. Opiši razvoj podeželskih naselij v ravninskih in v hribovskih območjih.
144. Imenuj oblike podeželskih naselij in opiši razlike med njimi (podaj primere za Slovenijo).
145. Opiši procese, ki jih z eno besedo imenujemo urbanizacija.
146. Pojasni pojem suburbanizacije in opiši njene posledice.
147. Opiši vrste mestnih regij (somestij).
148. Kako delimo mestne funkcije.
149. Opredeli kaj pomeni zgradba mesta in opiši razlike v zgradbi severnoameriških in evropskih mest.
150. Naštej panoge kmetijstva.
151. V % izrazi koliko zemeljskega površja je namenjeno kmetijstvu, koliko ga je pod gozdom in grmičevjem in koliko je nerodovitnega in pozidanega sveta.
152. Kateri naravni in družbeni pogoji vplivajo na razvoj kmetijstva.
153. Glavni obliki kmetijstva sta.
154. Glede nato komu je namenjen pridelek ločimo.
155. Glede na število kultur, ki jih gojijo ločimo.
156. Kaj razumemo pod pojmom deagrarizacija.
157. Katera oblika degradacije okolja je najbolj prizadela kmetijska zemljišča.
158. Kje je ta oblika degradacije zelo izrazita.
159. Od česa je danes vse bolj odvisno kmetijstvo in kaj to pomeni.
160. Kaj razumemo pod pojmom komasacija.
161. Kateri dejavniki vplivajo na izkoriščanje rudnin.
162. Kateri so razlogi, da je danes veliko rudišč zaprtih.
163. Naštej države, kjer izkopljejo največ železove rude.
164. V katerih delih sveta so glavna ležišča boksita.
165. Katere države so glavne dobaviteljice bakra.
166. Kaj uvrščamo pod primarno in kaj pod sekundarno energijo.
167. Energetske vire delimo na. Kateri viri energije spadajo v posamezno skupino.
168. Katere države so največje izvoznice nafte in katere največje porabnice nafte.
169. Kakšen je gospodarski položaj držav, ki izvažajo nafto.
170. Katere so prednosti uporabe nafte pred uporabo premoga.
171. Kateri so obnovljivi viri energije.
172. Kateri dejavniki vplivajo na razmestitev industrije.
173. Kaj razumemo pod pojmom industrializacija.
174. Kako delimo industrijo glede na namen uporabe izdelkov.
175. Glede na vložek kapitala in delovne sile pa jo delimo na.
176. Naštej glavne industrijske pokrajine v svetu.
177. Katera območja v Evropi imenujemo »pas rje«.
178. Zakaj propadata železarstvo in tekstilna industrija in kdaj začneta propadati.
179. Kaj razumemo pod pojmom industrijski trak.
180. Na katere razmestitvene dejavnike se opira industrija z vrhunsko tehnologijo.
181. Kje leži Silicijeva dolina in njene značilnosti.
182. V kateri državi v Evropi imamo podobno dolino in kje.
183. Kako delimo promet.
184. V čem je prednost železniškega prometa v primerjavi s cestnim.
185. Zakaj je cestni promet prevzel vodilno vlogo.
186. Zakaj po tvojem v Sloveniji ni prav dosti možnosti, da bi se z vlakom vozilo na delo bistveno več ljudi.
187. Katera so tri največja pristanišča na svetu glede na pretovorjeno blago.

188. Kateri letališči sta največji v Evropi po prevozu potnikov.
189. Opiši slovenski cestni križ in njegov pomen.
190. Primerjaj vrste prometa glede na njihove škodljive učinke na okolje.
191. Kaj je turizem.
192. Opiši dejavnike, ki vplivajo na razvoj turizma.
193. Katere države so turistično privlačne.
194. Imenuj tri turistično najbolj privlačne države Evrope.
195. Kaj razumemo pod pojmom »mehki turizem« ali »prijazni turizem«.
196. Opiši pozitivne in negativne posledice turizma v pokrajini.
197. Kaj je poglobitni cilj svetovne trgovinske organizacije – WTO.
198. Katere države danes obvladujejo svetovno gospodarstvo.
199. Navedi težišča svetovne trgovine in pojasni pomen prostotrgovinskih območij.